

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

BÙI THẾ HOÀN

**NGHIÊN CỨU ĐẶC ĐIỂM SINH HỌC
VÀ SỨC SẢN XUẤT CỦA GÀ ĐA CỤA NUÔI TẠI
XÃ XUÂN SƠN HUYỆN TÂN SƠN TỈNH PHÚ THỌ**

Chuyên ngành: Chăn nuôi

Mã số: 60.62.01.05

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC NÔNG NGHIỆP

Người hướng dẫn khoa học: TS. TRƯƠNG HỮU DŨNG

THÁI NGUYÊN - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của tôi. Các số liệu và kết quả trình bày trong luận văn là hoàn toàn trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất cứ công trình nghiên cứu nào.

Tôi xin cam đoan mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Tác giả luận văn

Bùi Thế Hoàn

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành bản luận văn này, tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới các thầy giáo, cô giáo Khoa Chăn nuôi, khoa sau Đại học - Trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên, đã giúp đỡ và tạo điều kiện cho tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Nhân dịp này cho phép tôi bày tỏ lời cảm ơn chân thành và sâu sắc nhất đến thầy hướng dẫn là TS. Trương Hữu Dũng, đã trực tiếp tận tình hướng dẫn tôi trong suốt quá trình thực hiện đề tài và hoàn thành luận văn.

Tôi xin cảm ơn người thân, gia đình, bạn bè và đồng nghiệp đã động viên, khích lệ trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Thái Nguyên, ngày 6 tháng 2 năm 2014

Tác giả Luận văn

Bùi Thế Hoàn

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC NHỮNG TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC BẢNG BIỂU	vii
DANH MỤC HÌNH	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Đặt vấn đề	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	2
3. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài	2
CHƯƠNG 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU	3
1.1. Cơ sở khoa học của vấn đề nghiên cứu	3
1.1.1. Cơ sở nghiên cứu một số đặc điểm sinh học ở gia cầm	3
1.1.2. Cơ sở nghiên cứu một số đặc điểm sinh trưởng và các yếu tố ảnh hưởng tới khả năng sinh trưởng của gia cầm	6
1.1.3. Cơ sở nghiên cứu một số đặc điểm sinh sản của gia cầm	15
1.2. Tình hình nghiên cứu trong và ngoài nước	23
1.2.1. Tình hình nghiên cứu gia cầm trên thế giới	23
1.2.2. Tình hình nghiên cứu gia cầm ở Việt Nam	24
1.3. Vài nét về gà Đa Cựa	26
1.4. Một số đặc điểm tự nhiên của xã Xuân Sơn	27
CHƯƠNG 2. ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	29
2.1. Đối tượng nghiên cứu	29
2.2. Địa điểm nghiên cứu	29

2.3. Nội dung nghiên cứu	29
2.4. Phương pháp nghiên cứu.....	29
2.4.1. Phương pháp theo dõi đặc điểm sinh học gà Đa Cựa	29
2.4.2. Phương pháp theo dõi sinh trưởng của gà Đa Cựa	30
2.4.3. Phương pháp phân tích thành phần hóa học, chất lượng thịt.....	31
2.4.4. Phương pháp theo dõi sinh sản của gà Đa Cựa.....	33
2.5. Các chỉ tiêu nghiên cứu.....	33
2.5.1. Các chỉ tiêu về đặc điểm sinh học.....	33
2.5.2. Chỉ tiêu về sinh lý sinh dục	33
2.5.3. Chỉ tiêu về năng suất sinh sản.....	35
2.5.4. Chỉ tiêu sinh trưởng.....	36
2.5.5. Chỉ tiêu về khảo sát năng suất thịt	36
2.6. Phương pháp xử lý số liệu	37
CHƯƠNG 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	38
3.1. Cơ cấu và sự phân bố đàn gà Đa Cựa tại xã Xuân Sơn-Tân Sơn-Phú Thọ	38
3.1.1. Số lượng gà Đa Cựa nuôi tại xã Xuân Sơn	38
3.1.2. Cơ cấu phân bố và qui mô đàn gà nuôi tại Xuân Sơn-Tân Sơn-Phú Thọ	40
3.2. Một số chỉ tiêu về đặc điểm sinh học của gà Đa Cựa nuôi tại Xuân Sơn-Tân Sơn-Phú Thọ	43
3.2.1. Đặc điểm ngoại hình của gà Đa Cựa nuôi tại xã Xuân Sơn	43
3.2.2. Một số tập tính sinh hoạt của giống gà Đa Cựa nuôi tại xã Xuân Sơn-Tân Sơn-Phú Thọ	49
3.3. Một số chỉ tiêu về tuổi thành thực về tính và sinh sản của giống gà Đa Cựa nuôi tại Xuân Sơn - Thanh Sơn - Phú Thọ	50
3.3.1. Một số chỉ tiêu về thành thực sinh dục.....	50
3.3.2. Tỷ lệ đẻ và năng suất, chất lượng trứng của giống gà Đa Cựa nuôi tại Xuân Sơn-Tân Sơn-Phú Thọ.....	52

3.4. Kết quả theo dõi khả năng sinh trưởng của giống gà Đa Cựa nuôi tại Xuân Sơn - Tân Sơn - Phú Thọ.....	57
3.5. Đánh giá khả năng cho thịt của đàn gà Đa Cựa.....	61
3.5.1. Kết quả mổ khảo sát.....	61
3.5.2. Đánh giá chất lượng thịt của giống gà Đa Cựa nuôi tại Xuân Sơn.....	64
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ	70
1. Kết luận.....	70
2. Đề nghị.....	71
TÀI LIỆU THAM KHẢO	72
PHỤ LỤC	

DANH MỤC NHỮNG TỪ VIẾT TẮT

cs	:	Cộng sự
ĐVT	:	Đơn vị tính
KL	:	Khối lượng
NST	:	Năng suất trứng
STT	:	Số thứ tự
TCVN	:	Tiêu chuẩn Việt Nam
TL	:	Tỷ lệ
VCK	:	Vật chất khô

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 3.1: Số lượng gà Đa Cựa nuôi tại Xuân Sơn qua các năm	38
Bảng 3.2: Cơ cấu phân bố đàn gà nuôi tại xã Xuân Sơn	41
Bảng 3.3: Qui mô chăn nuôi gà Đa Cựa	42
Bảng 3.4: Nguồn gốc nhân đàn gà Đa Cựa nuôi tại xã Xuân Sơn.....	43
Bảng 3.5: Đặc điểm màu lông của gà Đa Cựa 20 tuần tuổi.....	44
Bảng 3.6. Kiểu mỏ của gà Đa Cựa 28 tuần tuổi.....	46
Bảng 3.7. Số cựa hai bên chân của gà Đa Cựa 20 tuần tuổi	48
Bảng 3.8. Màu da chân của gà Đa Cựa 20 tuần tuổi.....	49
Bảng 3.9: Tập tính sinh hoạt của gà Đa Cựa 20 tuần tuổi	50
Bảng 3.10: Một số chỉ tiêu về tuổi thành thực sinh dục của gà Đa Cựa	51
Bảng 3.11: Một số chỉ tiêu về tỉ lệ đẻ và năng suất trứng.....	53
Bảng 3.12: Một số chỉ tiêu chất lượng trứng của đàn gà thí nghiệm.....	55
Bảng 3.13. Sinh trưởng tích lũy của gà Đa Cựa 0 - 28 tuần tuổi (g)	58
Bảng 3.14: Khảo sát thành phần thân thịt của giống gà Đa Cựa ở các độ tuổi khác nhau	62
Bảng 3.15: Phân tích một số thành phần hóa học của thịt ngực gà Đa Cựa ở 20 tuần tuổi (n=3).....	64
Bảng 3.16: Độ pH của thịt gà Đa Cựa ở 20 tuần tuổi	65
Bảng 3.17: Tỷ lệ mất nước do bảo quản, chế biến và độ dai của thịt gà Đa Cựa ở 20 tuần tuổi	67
Bảng 3.18: Màu sắc sau bảo quản 24h của thịt gà Đa Cựa ở 20 tuần tuổi	68

DANH MỤC HÌNH

Hình 3.1. Gà Đa Cựa 1 ngày tuổi.....	44
Hình 3.2. Một số màu lông gà 20 tuần.....	45
Hình 3.3. Kiểu mào trái dâu	46
Hình 3.4. Kiểu mào cò	46
Hình 3.6. Gà trống 7 cựa 20 tuần tuổi.....	48
Hình 3.7. Đồ thị tỷ lệ đẻ của đàn gà thí nghiệm theo dõi tại 12 nông hộ ..	54
Hình 3.8. Đồ thị sinh trưởng từ sơ sinh đến 28 tuần tuổi của gà Đa Cựa.....	61

MỞ ĐẦU

1. Đặt vấn đề

Chăn nuôi gà nói riêng và chăn nuôi gia cầm nói chung là nghề sản xuất truyền thống lâu đời và chiếm vị trí quan trọng trong tổng giá trị sản xuất của ngành chăn nuôi nước ta.

Hiện nay, với sự phát triển chăn nuôi theo hướng công nghiệp hóa, ngành chăn nuôi gia cầm đã đáp ứng đủ về mặt số lượng cho nhu cầu của thị trường. Tuy nhiên, khi đời sống xã hội ngày càng cao, càng phát triển thì người tiêu dùng lại hướng đến thị trường chăn nuôi nhằm mục đích phục vụ thị hiếu đa dạng của con người.

Là người Việt Nam không ai không biết đến câu chuyện truyền thuyết Vua Hùng kén rể (Truyện Sơn Tinh Thủy Tinh), trong câu chuyện này có xuất hiện một loài gia cầm được chọn làm lễ vật gả công chúa mà ai cũng nghĩ nó chỉ có trong truyền thuyết, đó là con gà chín cựa. Ngày nay, ở vùng đất tổ Phú Thọ xuất hiện giống gà lạ, từ khi nở ra gà đã có nhiều ngón chân, các ngón chân này mọc thành từng chùm ở vị trí cổ chân, gần với vị trí cựa của các giống gà địa phương khác. Gà có tên là gà Đa Cựa, được gọi theo cách gọi của người dân địa phương.

Gà Đa Cựa là gà quý hiếm ngoài việc gắn liền với truyền thuyết, nó còn gắn liền với đời sống của người dân tộc Dao, đã được phát hiện, thuần hóa và nuôi tập trung ở xã Xuân Sơn - huyện Tân Sơn - tỉnh Phú Thọ. Giống gà này có đặc điểm ngoại hình rất đặc biệt là từ khi sinh ra chân gà đã mọc từng chùm cựa, chất lượng thịt thơm ngon và được coi như một món quà quý về mặt tâm linh.

Gà được nuôi với hình thức thả tự nhiên, chủ yếu sống trên đồi, tối mới về chuồng ngủ. Nguồn thức ăn chính là giun, dế, cỏ... do gà bới tìm, một phần là ngô, thóc và các sản phẩm phụ nông nghiệp khác. Đây là một Số hóa bởi trung tâm học liệu <http://www.lrc-tnu.edu.vn/>